

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van mevrouw J. Dunnink-Kuiper op 15 juli 2014 en de aanvullingen hierop van 25 augustus 2014 en 14 november 2014

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: J. Dunnink - Kuiper (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Druivensteinweg 2
Postcode en woonplaats: 7951 PK STAPHORST

Ontheffing **FF/75C/2014/0322** voor het tijdvak van: 21 november 2014 tot 1 juli 2015

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus (*Passer domesticus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Verplaatsing van een rundveebedrijf aan de Klaas Kloosterweg Oost 155 te Staphorst", gelegen in de gemeente Staphorst aan de Klaas Kloosterweg Oost 155, één en ander zoals is weergegeven in figuur 2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Activiteitenplan in verband met de voorgenomen verplaatsing van een rundveebedrijf aan de Klaas Kloosterweg Oost 155 te Staphorst' van 11 juli 2014.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettetekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven op pagina 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Activiteitenplan in verband met de voorgenomen verplaatsing van een rundveebedrijf aan de Klaas Kloosterweg 155 te Staphorst" van 11 juli 2014, alsmede zoals beschreven staat in het antwoord op vraag 8 in de aanvullende informatie van 25 augustus 2014 en zoals beschreven staat in de aanvullende informatie van 14 november 2014 (bijlage 2, 3 en 4 bij dit besluit).
8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantingsperiode van de huismus. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De geschiktheid van de periode voor de uitvoering van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de soort. Een deskundige zal bepalen wanneer en hoe de maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd gaan worden.
9. Er dient continu nestgelegenheid te zijn in de vorm van nestkasten, neststenen, vogelvides en dergelijke. Voor elke vernietigde verblijfplaats dienen minimaal twee nieuwe verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. De alternatieve verblijfplaatsen dienen 3 maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaatsen aanwezig te zijn.
10. Er dient continu voldoende voedsel beschikbaar te zijn in de directe omgeving (binnen 2,5 meter) van dekking. Deze dekking dient te bestaan uit inheems groen.
11. Er dienen droge, zandige plekken beschikbaar te zijn voor het nemen van een zandbad door zandige plekken te realiseren of te handhaven.
12. Te allen tijde dient er voldoende drinkwater beschikbaar te zijn voor de huismus door bijvoorbeeld aanleg van vijvers.
13. Alle maatregelen voor het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de huismus dient binnen een straal van een paar honderd meter rond de plek waar gebroed wordt beschikbaar te zijn.

Zorgplicht

Ik wijs u erop dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

14. Voor werkzaamheden die de winterslaapplekken beïnvloeden moet buiten de koudeperiodes gewerkt worden.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Overige voorschriften

15. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de huismus.
16. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
17. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
18. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
19. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 21 november 2014

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen

8 Voorgenomen ingrepen & verwachte effecten

Door de sloop van de grote stal/loods op dit perceel zullen de in het object aanwezige nesten van huismussen verloren gaan. Dit houdt in dat de verbodsbepaling uit artikel 11 van de Flora- en faunawet zal worden overtreden. Ondanks de voorgenomen ingrepen blijft er voldoende foerageergebied over en zijn er nog genoeg schuilmogelijkheden voor huismussen op het perceel voorhanden. Anderzijds zal er in de nieuwe situatie op het perceel in verhouding straks meer beplanting aanwezig zijn waar huismussen als schuil- of slaapgelegenheid gebruik van kunnen gaan maken. De voorgenomen ingrepen zullen naar verwachting geen nadelige effecten op andere beschermde soorten teweeg brengen (Mulderij & Ruiter, 2014).

9 Mitigerende maatregelen

Door het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden worden met zekerheid vaste rust- en verblijfplaatsen van de huismus vernietigd (Mulderij & Ruiter, 2014). Hieronder worden een aantal maatregelen aangedragen welke ter plekke, ter waarborging van de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van deze vogelsoort zullen worden uitgevoerd:

- De sloopwerkzaamheden zullen niet in het broedseizoen (begin april – eind augustus) uitgevoerd worden;
- Er wordt te allen tijde voor broedmogelijkheden voor de huismussen gezorgd;
- Broedmogelijkheden worden aangevuld door in een vroeg stadium aan de objecten die niet gesloopt gaan worden vervangende (al dan niet tijdelijke) nestgelegenheid te realiseren in de vorm van nestkasten of mussenvides.

Met de uitvoering van de voorgenomen ingrepen en de inachtneming van de bovengenoemde mitigerende maatregelen gaat Bureau Biota ervanuit dat de gunstige staat van instandhouding van huismus als soort hier niet in het gedrang komt. Te meer omdat er op het perceel en in de nabije omgeving veel potentiële nestgelegenheid voor huismussen aanwezig is (Mulderij & Ruiter, 2014). Ondanks de voorgenomen ingrepen blijft er voldoende foerageergebied over en zijn er nog genoeg schuilmogelijkheden (in de nieuwe situatie zelf wat meer) voor huismussen op het perceel voorhanden.

10 Werkwijze en onderbouwing

Ter vervanging van de te verliezen nesten zullen aan het bestaande woonhuis/achterhuis permanent alternatieve nestgelegenheden gerealiseerd worden. Het plaatsen van deze gelegenheden zal gebeuren minimaal drie maanden voorafgaand aan de sloop. Het aantal kasten/neststenen of vides dat geplaatst zal worden komt minimaal overeen met twee maal het aantal te verliezen nesten (Ministerie EL&I, 2011; voor elk verloren nest, 2 potentiële locaties terug). Dit komt neer op het plaatsen van 20 vervangende nestgelegenheden (geen houten nestkasten, want deze blijken niet voldoende duurzaam als permanent alternatief). Zo komt de gunstige staat van instandhouding van de huismus niet in het gedrang. De nestgelegenheden zullen binnen een straal van 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen worden gerealiseerd, bij voorkeur bij elkaar in de buurt. Realisatie van de nieuwe nestgelegenheid zal plaats vinden ruim drie maanden voor het slopen van de desbetreffende gebouwen. Plaatsing van deze gelegenheden zal voor zover mogelijk gebeuren met een expositie op het oosten/noorden of een ligging in de schaduw, in verband met oververhitting. De maatregelen (het plaatsen van nieuwe nestgelegenheden) worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van huismussen. Alternatieve nestgelegenheden zullen meerjarig worden gebruikt en

Gedurende Fase 1 worden onder de dakrand van het bestaande woonhuis vogelvides of op het dak nestpannen aangebracht. Tijdens Fase 2 zullen alle voor huismussen mogelijke toegangswegen in object 1 ongeschikt worden gemaakt door deze te versperren. De nieuwbouw gaat grotendeels op de huidige locatie van de objecten 1 en 2 plaatsvinden. Fase 3 bestaat daarom uit het slopen van de objecten 1, 2 en 3. In Fase 4 gaat de nieuwbouw van de open front stal en de voertuigenberging plaatsvinden. Bij de bouw zal zoveel mogelijk rekening gehouden worden met de integratie van permanente alternatieve nestgelegenheid voor huismus, in de vorm van het creëren van kieren in de overgang van de stenen zijwanden en de betimmering daarboven, neststenen of duurzame nestkasten, maar in essentie moeten de vogelvides en nestpannen aan het woonhuis/achterhuis de te verliezen nestgelegenheid (10 nesten, dus 20 alternatieve plekken) al compenseren, omdat de sloop van het object met nesten plaats moet vinden voorafgaand aan de nieuwbouw, die op dezelfde plek gaat plaatsvinden. Plaatsing van de alternatieve nestgelegenheden zal zoveel mogelijk op een hoogte van minimaal 2 meter (pers. comm. Vogelbescherming Nederland) op de noordelijk of oostelijk geëxposeerde daken plaatsvinden. Tezamen met de geplaatste nestgelegenheden aan het woonhuis/achterhuis wordt hiermee permanent ruimte gecreëerd voor minimaal 20 nieuwe nestlocaties (per meter vogelvide twee invliegopeningen/nestgelegenheden, per nestpan/neststeen één nestgelegenheid). Tijdens Fase 5 zullen de sleufsilos worden gebouwd en gedurende Fase 6 zal de monitoring van de effectiviteit van de geplaatste alternatieve nestgelegenheden worden uitgevoerd.

7. *Ga in op korte- en lange termijn effecten;*

Op de korte termijn zullen door de voorgenomen ingrepen 10 nesten van huismus komen te vervallen. Het aankomende broedseizoen (2015) kunnen de huismussen dus niet terugkeren naar hun oorspronkelijke nestgelegenheid, maar bestaat op het perceel wel de gelegenheid alternatieve nestplaatsen te betrekken. Huismussen zijn, als dat noodzakelijk is, in staat om nieuwe nestplekken te accepteren (zie soortenstandaard Huismus, Ministerie EL&I) en kunnen nieuw aanbod gaan bewonen. In het achterhuis broedden tijdens het veldonderzoek ook huismussen en daar is nog ruimte voor meer nesten. Bovendien wordt er aan het bestaande woonhuis geruime tijd voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden permanente alternatieve nestgelegenheid gecreëerd (zie ook opmerking 6). De nieuwe inrichting van het perceel zal er bovendien voor zorgen dat er meer rust-/schuilplaatsen op het perceel zijn door de aanplant van vegetatie (zie detail natuurwaardenonderzoek of beplantingsplan Buro Stad en Land). Kortom: op de korte termijn zullen nestgelegenheden verloren gaan, maar deze zullen tijdig vervangen worden door alternatieven. Op de lange termijn zijn er geen significant negatieve effecten te verwachten, omdat de vervangende nestgelegenheid van permanente aard zal zijn en omdat de overige voorwaarden voor een functionele leefomgeving door de voorgenomen ingrepen niet (negatief) beïnvloed worden. De gunstige staat van instandhouding van de huismussenpopulatie in Staphorst zal door de geplande werkzaamheden op dit perceel niet in het gedrang komen. Voor details verwijs ik u graag naar het meegestuurd natuurwaardenonderzoek.

8. *Beschrijf de mitigerende maatregelen concreter;*

De maatregelen die zullen worden genomen om de effecten van de voorgenomen ingrepen te mitigeren/compenseren zijn hier nogmaals opgesomd:

Voorafgaand aan de nieuwbouw/sloop:

- De object 1 wordt nog vóór de winter van 2014 ongeschikt gemaakt voor huismussen (de toegang wordt versperd);
- De beschikbaarheid van broedmogelijkheden op het perceel is gewaarborgd, omdat in het woonhuis/achterhuis ook huismussennesten aanwezig zijn en daar nog geschikte ruimte voorhanden blijft. Dit gebouw wordt gespaard en biedt ruimte voor meer dan de huidige aanwezige nesten.

Tijdens de nieuwbouw/sloop:

- De sloopwerkzaamheden zullen plaatsvinden buiten het broedseizoen, dus vóór maart 2015;
- De beschikbaarheid van broedmogelijkheden op het perceel wordt gewaarborgd door het plaatsen van permanente, vervangende nestgelegenheid in de vorm van vogelvides of andersoortige, duurzame nestgelegenheden, geen houten nestkasten aan het bestaande woonhuis. Voor elk te verliezen nest worden twee alternatieve gelegenheden aangeboden (dat wil zeggen: 20 gelegenheden in totaal).

Na de nieuwbouw/sloop:

- Om te bepalen of de geplaatste alternatieve nestgelegenheid effectief en afdoende is, wordt er gedurende het eerstvolgende broedseizoen (2015) een onderzoek op het perceel uitgevoerd om te inventariseren of de aangeboden nestlocaties in gebruik zijn (geweest) bij huismussen.

9. *Ga in op de gunstige staat van instandhouding:*

De gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau wordt beoordeeld als 'gunstig' wanneer:

- de huismus nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dat vermoedelijk op langere termijn zal blijven, en
- het natuurlijk verspreidingsgebied van deze vogelsoort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te worden, en
- er voldoende groot habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populatie van de huismus op lange termijn in stand te houden.

Door de sloop van de object 1 zullen in totaal 10 huismussennesten verloren gaan. Het schadelijke effect van de voorgenomen ingrepen op huismussen is lokaal en beperkt van aard. Op het terrein en in de directe omgeving van het plangebied zijn nog voldoende mogelijkheden voor de soort om zich in stand te kunnen houden (voedsel- en nestgelegenheid). De tijdelijke vermindering van het aantal rust- en verblijfplaatsen zal hooguit leiden tot een kleine, kortstondige achteruitgang in de populatie, maar heeft met inachtneming van de in het natuurwaardenonderzoek voorgestelde maatregelen (zie ook toelichting punt 2 en 5 van deze brief) geen nadellige gevolgen op de lange termijn en op de gunstige staat van instandhouding. Voor details verwijs ik u ook naar het natuurwaardenonderzoek dat als bijlage bij deze brief is toegevoegd.

Ik hoop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht dit niet het geval zijn, dan verneem ik dit natuurlijk graag en ben ik graag bereid opnieuw aanpassingen te doen.

Dan rest mij alleen nog op de hoogte te stellen van het feit dat in uw brief het onjuiste perceel genoemd werd. Vermoedelijk is er met het vervangen van essentiële informatie na kopiëren van de brief behorende bij zaak FF/75c/2014/0279 vergeten het adres aan te passen. Het moet niet Gemeenteweg 373 zijn, maar *Klaas Kloosterweg Oost 155* te Staphorst.

Met vriendelijke groet en dank voor uw aandacht.

Gabi Milder-Mulderij
Bureau Biota

Bijlage:
- Natuurwaardenonderzoek

Kvk: 59869984
BTW: NL853674942B01
Bank: RABO0153270098
IBAN: NL51RABO0153270098
BIC: RABONL2U

Postadres: Krulmate 88
8014 KD Zwolle
Telefoon: 06 246 20 314
e-mail: info@bureaubiota.com
website: www.bureaubiota.com